dnia 19 października 2025 r.

Do:
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa
Od:

Treść petycji

Na podstawie art. 63 Konstytucji RP oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, składam niniejszą petycję w interesie publicznym, wnosząc o podjęcie działań mających na celu ochronę życia, zdrowia i bezpieczeństwa publicznego poprzez uchwalenie ustawy o przymusowej pomocy osobom bezdomnym i nietrzeźwym, które przebywając w przestrzeni publicznej, zagrażają sobie lub innym.

Uzasadnienie:
W przestrzeni publicznej – w metrze, autobusach, na dworcach, w windach i parkach – coraz częściej przebywają osoby bezdomne, w stanie nietrzeźwości, brudne i zaniedbane.

Taka sytuacja:
zagraża zdrowiu i życiu tych osób,

stanowi zagrożenie sanitarne i epidemiologiczne,

negatywnie wpływa na bezpieczeństwo i komfort innych obywateli.

Obowiązujące przepisy prawa nie zapewniają skutecznych narzędzi przymusowej pomocy tym osobom. Wielu z nich nie jest w stanie samodzielnie podjąć decyzji o leczeniu lub schronieniu – często z powodu choroby alkoholowej, zaburzeń psychicznych lub skrajnego zaniedbania. Dlatego konieczne jest wprowadzenie przepisów umożliwiających tymczasową, przymusową interwencję z troski, a nie z kary. Podobne rozwiązania funkcjonują w Niemczech, Czechach i Finlandii.

Wnoszę o:

1. Rozpoczęcie prac legislacyjnych nad projektem ustawy o przymusowej pomocy osobom bezdomnym i nietrzeźwym.

2. Powołanie zespołu ekspertów pod patronatem Prezydenta RP w celu opracowania programu pomocy osobom bezdomnym i uzależnionym.
3. Przygotowanie planu finansowania nowych ośrodków interwencji i leczenia.

4. Wprowadzenie rozwiązań zapewniających ochronę zdrowia publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

Z poważaniem,

Załącznik nr 1 – Projekt ustawy

Art. 1. Cel ustawy
Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego oraz skutecznej pomocy osobom bezdomnym i uzależnionym, które w miejscach publicznych stwarzają zagrożenie dla siebie lub innych.

Art. 2. Definicje

1. Osobą wymagającą przymusowej pomocy jest osoba:
a) przebywająca w miejscu publicznym w stanie nietrzeźwości lub zaniedbania sanitarnego,
b) stwarzająca zagrożenie dla siebie lub innych,
c) odmawiająca dobrowolnego przyjęcia pomocy.
2. Miejscem publicznym jest każda przestrzeń dostępna dla ogółu, w tym ulice, środki transportu, dworce, stacje metra, windy, parki i ławki.
Art. 3. Przymusowa pomoc

1. Straż Miejska, Policja lub pracownik socjalny mogą skierować osobę do ośrodka interwencji kryzysowej lub izby wytrzeźwień.
2. Po ocenie lekarskiej osoba może być skierowana do:

ośrodka leczenia uzależnień,

schroniska lub noclegowni,

placówki opiekuńczo-leczniczej.

3. Czas pobytu przymusowego nie może przekroczyć 14 dni, chyba że lekarz lub sąd zdecydują inaczej.
Art. 4. Ochrona praw człowieka

1. Osoba objęta pomocą ma prawo do informacji o przyczynach umieszczenia, kontaktu z rodziną lub prawnikiem oraz do pomocy medycznej i psychologicznej.

2. Ośrodki nie mogą stosować przymusu fizycznego, z wyjątkiem przypadków określonych prawem.
Art. 5. Obowiązki samorządów

1. Gmina prowadzi rejestr osób objętych pomocą i zapewnia wsparcie po zakończeniu pobytu.

2. Wojewoda koordynuje działania Policji, Straży Miejskiej, OPS i placówek medycznych.

3. Samorządy otrzymują dotacje celowe z budżetu państwa.
Art. 6. Kary i sankcje

1. Osoby uchylające się od przyjęcia pomocy mogą być doprowadzone przez Policję lub Straż Miejską.

2. Nadużycia ze strony służb podlegają karze dyscyplinarnej i odpowiedzialności karnej.

Art. 7. Wejście w życie
Ustawa wchodzi w życie po 3 miesiącach od dnia ogłoszenia.

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, 13 listopada 2025 r.
DPS-IV.055.2.2025

Dotyczy: petycji w sprawie uchwalenia ustawy o przymusowej pomocy osobom bezdomnym i nietrzeźwym

Szanowny Panie,

w nawiązaniu do Pani petycji z dnia 19 października 2025 r. dotyczącej uchwalenia ustawy o przymusowej pomocy osobom bezdomnym i nietrzeźwym, poniżej proszę o zapoznanie się z odpowiedzią.

Bezdomność jest jedną z najbardziej dramatycznych form wykluczenia społecznego, ponieważ oznacza brak pełnego dostępu do zasobów i instytucji, co prowadzi do izolacji od społeczeństwa i utrudnia pełnienie ról społecznych. Jest to zjawisko, które może być zarówno przyczyną, jak i skutkiem innych problemów, takich jak ubóstwo, nałogi, czy choroby psychiczne. Wykluczenie to objawia się m.in. stygmatyzacją, marginalizacją oraz negatywnym postrzeganiem osób w kryzysie bezdomności przez społeczeństwo.

Zgodnie z przeprowadzonym na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w lutym ub. r. Ogólnopolskim Badaniem Liczby Osób Bezdomnych, w Polsce zdiagnozowano 31 042 osób w kryzysie bezdomności, w tym 20% stanowiły kobiety a 80% stanowili mężczyźni.

Zasady, formy i sposoby wsparcia osób bezdomnych regulują przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1214), w których sformułowano definicję osoby bezdomnej, wskazano bezdomność jako jeden z powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, uregulowano formy pomocy mające na celu usamodzielnienie się osób bezdomnych, zdefiniowano rodzaje placówek dla osób bezdomnych oraz określono zadania dla poszczególnych szczebli administracji publicznej w zakresie przeciwdziałania bezdomności.

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Gmina i powiat, obowiązane są zgodnie z przepisami ustawy do wykonywania zadań pomocy społecznej, nie mogą odmówić pomocy osobie potrzebującej, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub osób prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych – art. 16 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Do zadań własnych gminy na podstawie art. 17 ww. ustawy, należy m. in. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych, prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki.

Formy wsparcia osób będących już w kryzysie bezdomności określa art. 48a ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz w ogrzewalni. Przywołany artykuł określa także definicje oraz warunki udzielania wsparcia w poszczególnych formach, tak aby umożliwić dostosowanie wsparcia do potrzeb beneficjenta.

Zgodnie z art. 48a ust. 6 ustawy o pomocy społecznej w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych oraz schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Jednocześnie, na podstawie art. 48a ust. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się przebywanie w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych oraz schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi osób pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych.

Informuję przy tym, że Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej złożył wniosek o wprowadzenie projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów. Projekt przewiduje między innymi dopuszczenie możliwości przebywania osób będących pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych na terenie całej noclegowni lub jej wydzielonej części.

Trzeba podkreślić, że prace nad projektem nowelizacji ustawy trwają, w związku z czym kształt zawartych w nim regulacji może ulec zmianom w toku procesu legislacyjnego.

Mając na uwadze powyższe prace i istniejące obecnie rozwiązania prawne, Pana petycja w sprawie uchwalenia ustawy o przymusowej pomocy osobom bezdomnym i nietrzeźwym nie będzie procedowana.

Dodatkowo uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870), sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Anna Bielawska-Jutrzenka
Zastępca Dyrektora
Departamentu Pomocy Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Załącznik:

- Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych

Do wiadomości:

- Biuro Ministra, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej